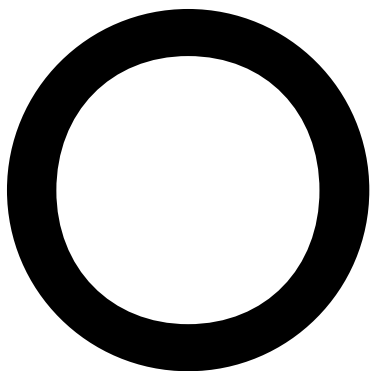

Špatný Oto na špatném místě

Jak se ministr Klempíř za půl roku proměnil
z oblíbeného světáka v nepřítele české kultury

FRANTIŠEK TROJAN, JAN H. VITVAR, KRISTÝNA JELÍNKOVÁ, EVA SOUKENÍKOVÁ / FOTO MILAN JAROŠ

to Klempíř zcela jistě nebude na intenzivní začátek letošního léta vzpomínat rád. Na strážnickém folklorním festivalu v jeho rodném regionu jej publikum vypískalo. O pár dní později se konal karlovarský filmový festival. Ve městě, kde by se ještě před rokem mohl uvolněně procházet po kolonádě, obřázet večírky a koncertovat s kapelou J.A.R., se letos omluvil z oficiálního zahájení přehlídky. Přijel raději o den později – a dva dny nato už byl zase pryč. Podle svědků měl domluveno jen několik málo schůzek, veřejnost jej neměla možnost spatřit a většinu času strávil v hotelu.

Věrně to odráží jeho aktuální situaci v pozici ministra kultury. Kulturní scéna, již oficiálně ve vládě Andreje Babiše zastupuje, v Klempířovi dosud nenašla svého zastánce. Z logických důvodů: ministr v kabinetu prosazuje zákony, které jsou v přímém rozporu s předvolebními hesly jeho strany. A jsou všechno, jen ne vstřícné – ani vůči kulturní scéně, ani vůči širší veřejnosti. Ať už jde o snahu zestátnit veřejnoprávní média, ministrovu tažení v grantových řízeních proti „aktivistické kultuře“ či už prosazený stavební zákon, který je šitý na míru developerům a ze hry zcela dostává památkáře a archeology.

Před odjezdem do Varů navíc Oto Klempíř zrušil jím vyhlášené výběrové řízení na nové vedení Národní galerie Praha, která se tím dostává do vleklého chaosu. Klempíř na sebe umí strhávat pozornost. Co je ale smyslem a cílem jeho dosavadní ministerské mise, je záhadou. Agendy, které pod sebou má, nepatří z hlediska rozpočtu i společenské pozornosti mezi ty největší. Často jde ale o místa, kde mohou být změny nevratné. Sám ministr na to Respektu odmítá odpovědět, zkusme to tedy udělat za něj.

Jsem vykonavatel

„Obětoval jsem celý dosavadní život a ‚social circles‘, abych mohl dělat tuhle práci.“ „Veřejnoprávní média jsou náš grál.“ „Nejsem jenom manažer, jako mí předchůdci, jsem i tvůrce.“ „Nestačilo mi vymýšlet politické kampaně a komentovat to v TV.“ „Jsem rozdílový hráč.“

Tyto věty si Klempíř loni v prosinci přinesl v modrých deskách na Pražský hrad, když šel při vzniku vlády představit sebe a své vize prezidentovi. Vybrané pasáže dnes můžeme citovat, protože desky byly odkryté a fotografové stihli tato smělá hesla částečně zachytit. Pokud teze měly být ministrovou autentickou startovací čarou, se kterou chtěl jít do vlády,

pak na ně v následném půlročním běhu zjevně zapomněl, a některé z nich dokonce převrátil naruby.

Veřejnoprávní grál položil jako oběť na oltář požadavků koaličních stran ANO a SPD ještě dříve, než vůbec dorazil za Petrem Pavlem na Hrad. Strana Motoristé sobě, již Klempíř ve vládě zastupuje a které její předseda Petr Macinka do volebního programu napsal, že by se převedením financování veřejnoprávních médií přímo na státní rozpočet Český rozhlas a Česká televize staly „vládními médii“, o tento dramatický obrat žádný boj nesvedla. Dosavadní systém financování médií veřejné služby dokonce vychvaloval ještě po Novém roce na své schůzce s generálním ředitelem Českého rozhlasu Zavoralem. O dva dny později ale řekl Blesku, že veřejnoprávní systém od 1. ledna 2027 skončí. A začal vehementně obhajovat jím dříve kritizovanou „vládní“ transformaci.

Od té chvíle ministra v soukromých audiencích i na oficiálních jednáních přesvědčovala řada lidí, aby si svůj myšlenkový obrat rozmyslel a vrátil se ke svému původnímu názoru. Marně. „Pořád dokola opakoval, že to je v programovém prohlášení vlády a že si to voliči přejí,“ popisuje situaci jeden z aktérů schůzek s ministrem. A další dodává: „Řekl nám: ‚Jsem exekutor, vykonavač toho, co mi zadala koaliční rada.‘“

Vládní objednávka je pro Otu Klempíře důležitá. Zjevně mnohem víc než volání veřejnosti po zodpovězení zcela základních otázek: Proč měnit funkční systém, aniž by se nejprve odehrála široká diskuse o tom, co má veřejná služba v roce 2026 naplňovat? O takovou debatu stála veřejnost i prezident, který kvůli tomu Klempíře znovu přijal na konci června na Pražském hradě. Podle informací Respektu ministr Petru Pavlovi odpovídal stejnými floskulami o „naplňování přání voličů“ jako na veřejných fórech. Prezident se na schůzku připravil a měl řadu detailních otázek, Klempíř mu na ně ale nedokázal konkrétně odpovědět. Jeho tweet ze stejného dne, že prezidentovi situaci „vysvětlil“, je zcela v rozporu s tím, jak situaci vnímá Hrad.

Hodně vypovídající výměna na toto téma pak proběhla minulý týden mezi ministrem a podcasterem Čestmírem Strakatým v pořadu *Čestmír*. Po několika otázkách na téma poplatků se ministr podivil, proč se na ně moderátor pořád ptá. „Nejsem spokojen s tou argumentací,“ vysvětlil mu Strakatý. „Jiná argumentace není,“ opáčil mu na to Klempíř a to byl konec debaty.

Klempíř se ohledně obou veřejnoprávních médií, jejichž odbory následně kvůli vysoké hrozbě ztráty nezávislosti vyhlásily časově neomezenou stávkovou pohotovost, stal exekutorem přání vládních stran, které je podle mnohých nevratné. Opoziční strany slibují, že o zachování poplatků budou obstrukcemi bojovat, ale pokud vláda nakonec jejich zrušení schválí, zpět už snadno vrátit nepůjdou. A ministr kultury, jak ukazuje jeho vlastní popis své role, se v této věci posadil na sedadlo spolujezdce.

Respekt by s ním o tom rád mluvil, Klempíř se ale našim otázkám dlouhodobě vyhýbá. Po více než půl roce opakovaných žádostí o rozhovor ministrova mluvčí a šéfka kabinetu Barbora Šťastná nakonec určila termín setkání na minulý pátek. Klempíř ho ale zrušil a náhradní nenabídl. Ministr

„Obětoval jsem celý dosavadní život a ‚social circles‘, abych mohl dělat tuhle práci.“

Jenom plní úkoly. (Demonstrace na podporu veřejnoprávních médií)

se dá zastihnout i v parlamentu, novinářům ale odpovídá na otázky chaoticky, útržkovitě a sloganovitě – jako s vyjádřením vlivného politika se s tímto materiálem nedá příliš pracovat. Zkraje vládnutí v kuloárech trousil pokusy o vtip – například že nezná „poplatky, ale jenom pop“. V následujících měsících pak dotazy Respektu odbýval s tím, že je to pro něj „mrtvé“ médium, a že pokud by k našemu setkání došlo, byl by to podle něj „vysoce tendenční rozhovor“.

Co konkrétně Klempíře přimělo zrušit zmíněný termín plánovaný na minulý pátek? „Ten Tabery, co předvedl na Pohodě?“ položil ministr během chůze kuloáry parlamentu Respektu řečnickou otázku s narážkou na prezidentskou debatu Petra Pavla a Zuzany Čaputové na slovenském hudebním festivalu, kterou druhý prázdninový víkend moderoval šéfredaktor tohoto časopisu. Co konkrétně Klempířovi vadilo na moderování setkání státníků s několikatisícovým festivalovým publikem, už ale zjistit nelze. Následně totiž mizí do uzavřených prostor sněmovny a vzápětí na parlamentní prázdniny.

Nezbývá než se tak vrátit k jeho jiným mediálním výstupům. „Plním zadané úkoly, jestli jsem to dělal dobře, poznají pan premiér a vicepremiéři,“ odpověděl minulé úterý ve zmíněném podcastu *Čestmír* na dotaz, jak si na konci volebního období vyhodnotí, že byl dobrým ministrem. Zdá se tedy, že veškerý svůj úspěch i neúspěch Oto Klempíř neměří podle toho, jak jeho kroky rezonují na kulturní scéně, ale podle nadřazených ve vládě. A v tomto ohledu může být spokojený.

Nedávným hodnocením premiéra Andreje Babiše oficiálně prošel, Petr Macinka pak Respektu říká, že by dal svým ministrům jedničku s hvězdičkou – včetně Oty Klempíře.

S Macinkou za zády

Podle lidí obeznámených s chodem rezortu kultury za to může souhra okolností. Klempíř opakovaně dokazuje, že politické zkušenosti nelze snadno nabrat za pár měsíců. Loňské volby ho do parlamentu nečekaně dostaly z dlouholeté role reklamního tvůrce a hudebního showmana, který by normálně potřeboval několik měsíců na to se v police vůbec zorientovat. Jenže Klempíř se okamžitě dostal do vlády, kde čelí nejen tlaku premiéra Andreje Babiše, ale také lídra koaliční SPD Tomia Okamury, kteří ho pár týdnů po nástupu do vlády pověřili přípravou zmíněného zrušení koncesionářských poplatků. Ministrovu nezkušenost s takovým tempem a prací s týmem podřízených sepisujících požadované zákony a vyhlášky pak někteří jeho ministerští kolegové popisují tak, že na vládě občas vypadá, jako kdyby jím předkládané materiály „četl poprvé“ až před Babišem.

V případě špatně sepsaného zákona o veřejnoprávních médiích, který kvůli četným chybám a nejasnostem dokonce i řadě politiků z vládních stran připomínal materiál sepsaný umělou inteligencí, to vedlo málem až ke Klempířovu vyhazovu z vlády. Nedostal ho pouze proto, že za ním stejně tak jako za vládním zmocněncem pro green deal Filipem Turkem neochvějně stojí předseda Motoristů sobě Petr

Macinka. Zatímco v případě Turka jde o letité spojenectví s Macinkou – připomínající až partnerskou oddanost –, Klempířovi zase Macinka nezapomene, že mu svými radami a efektními slogany možná zachránil předvolební kampaň.

Ostatně podle Turkových slov to byla právě tato nejviditelnější a nejkontroverznější tvář Motoristů sobě, která Klempířovi za odměnu loni na podzim dojednala ve vládě post ministra kultury. A to přesto, že se Turkovi Klempířem vytvořená kampaň s heslem „volte Motoristy, nikdo se to nedozví“ nelíbila – jak sám říká ve sněmovních kuloárech Respektu. Zatímco Turek nechápal, proč by se měl někdo za svůj hlas Motoristům sobě stydět, na voliče to podle všeho zafungovalo. Jen díky jejich bezmála sedmiprocentnímu volebnímu úspěchu, jež je i jeho dílem, má Klempíř dosud ve vládě navzdory mnoha kiksům a zjevnému amatérismu tak jistou pozici. „Že se proti němu postavila kulturní obec, Motoristy spíš utvrdilo v tom, že necuknou. Čím víc se jde proti straně, tím víc se na tom zviditelňují,“ říká k nastavení personálního složení vlády jeden z ministrů Babišova kabinetu.

Klempíř se ale od svých kolegů Motoristů v jedné zásadní věci odlišuje. Na rozdíl od Macinky a Turka se nikdy aktivně nehlásil k radikální kontrakulturní politice Donalda Trumpa a hnutí MAGA, kterému jinak motorističtí politici fandí. Klempíř na ministerstvu kultury po svém nástupu nevyhodil žádné vysoce postavené úředníky předchozího ministra Martina Baxy z ODS a nežádá ani razantní škrty v kultuře. Pražské Galerii Světová 1 sice nejdříve hrozil nevyplacením dotací, protože se v ní konaly akce sympatizující s odporem

proti izraelské genocidě v Pásmu Gazy, což se neslučuje s bezmezným obdivem k Izraeli ministra zahraničí a Klempířova stranického šefa Petra Macinky. Nakonec ale ministr kultury ustoupil rozhodnutí odborné grantové komise a peníze galerii nechal ministerstvem vyplatit. Nejspíš v obavě, že se mu po otevřené válce s komisemi protestujícími proti jím spuštěnému drastickému snižování dotací na literaturu rozpadne celý grantový systém.

Klempířova nečitelnost nefunguje jen na ideové úrovni. Zájemci o schůzku s ním podle svých slov nikdy dopředu nevědí, jakého Otu Klempíře zrovna dostanou. Někteří už snahu potkávat se s ním na „čtyři oči“ vzdali, protože jde obvykle spíš o ministrův monolog než výměnu argumentů, která by vedla ke konkrétním krokům – to ostatně aktuálně ukazuje i jeho již zmíněný rozhovor v podcastu *Čestmír*. Když se na podzim předávalo ministerstvo, úředníci a dosluhující ministr Baxa Klempířovi sdělovali praktické informace a popisovali mu rozdělané projekty. Nový ministr přitom jenom seděl, nedělal si žádné poznámky a nic moc z přebírané agendy ho nezajímalo. Kdo se naopak na ministerstvu zorientoval velmi rychle, je šéfka Klempířova kabinetu Barbora Štátná (manželka předsedy poslanců Motoristů a ministra pro sport Borise Štátného), o které zasvěcení říkají, že ministerstvo ve skutečnosti řídí, kdežto sám ministr má jen omezený přehled.

„Je samozřejmě znát, že pan ministr má menší zkušenosti než prakticky všichni jeho předchůdci s rezortem, s fungováním státní správy,“ potvrzuje prezident Unie zaměstnavatel-

Trocha domova (který jej vypískal) před Poslaneckou sněmovnou. (Z oslavy tradičních krojů v dolní komoře parlamentu)

ských svazů Jiří Horecký. „Na druhou stranu, před oběma jednáními tripartity požádal ještě o dvacetiminutovou schůzku, aby si prošel program. Měl zájem doptat se na věci, které pro něj byly nové.“

Nejste náhodou aktivista?

Oto Klempíř na ministerstvo kultury nastoupil s velkou nedůvěrou kulturního sektoru už kvůli své odhalené předlistopadové spolupráci s tajnou komunistickou bezpečností. A také kvůli tomu, že image prostořekého světáckého rapera v J.A.R. přechodem do politiky obratem vyměnil za oddané služby straně Motoristé sobě, která podobně jako slovenský vládní Smer Roberta Fica otevřeně vystupuje proti svobodné kultuře, sexuálním menšinám nebo zpochybňuje klimatickou krizi, jež je na kulturní scéně mimořádně citlivým tématem.

Alespoň část kulturní veřejnosti si mohl Oto Klempíř letos v březnu naklonit odvoláním generální ředitelky Národní galerie Praha Alicje Knast. Ta dlouhodobě čelila výtkám kvůli málo atraktivnímu programu státní instituce, který marně obhajovala nedostatkem přidělených financí. Bylo zřejmé, že ospalá galerie ve svém vedení nutně potřebuje nový impuls. A tím se mohl stát člověk, který ji bude řídit po Klempířem vyhlášeném výběrovém řízení. Konkurz vyhlášený v dubnu však na začátku prázdnin skončil blamáží.

Do finále výběrového řízení se dostala Klempířem dosazená přechodná ředitelka a dlouholetá zaměstnankyně galerie Olga Kotková. Jako slibná „nová krev“ jí sekundovali stávající ředitelé Galerie výtvarného umění v Chebu Marcel Fišer a Alšovy Jihočeské galerie v Hluboké nad Vltavou Aleš Seifert. Podle zdrojů Respektu odborná komise překvapivě preferovala Kotkovou a Klempíř byl jen krok od jejího jmenování. Už svolanou tiskovou konferenci oznamující výsledky však na poslední chvíli zrušil a pár dní poté zkraje července oznámil, že výběrové řízení ruší a časem vyhlásí nové. V předložených vizích kandidátky a kandidátů mu prý chyběl větší důraz na zapojení Národní galerie do mezinárodního kulturního provozu.

Jak nicméně ukazuje zkušenost obou protikandidátů Olgy Kotkové, i v tomto případě panuje ve slovech a reálných krocích Oty Klempíře značný rozpor. Aleš Seifert prý z výběrového řízení cítil, že ministerstvem nastavené požadavky po něm chtějí slib hodně muziky za minimum peněz, což je ale nereálné. Neobešlo by se to například bez jím navrhovaného snížení počtu budov, které má galerie ve správě, jež přitom odborná komise považovala za příliš radikální plán. Než aby Seifert sliboval nesplnitelné, raději se z konkurzu odhlásil. A zmatečnost ministerstva naznačuje také Marcel Fišer.

Klempíř se s ním osobně sešel po finálovém ústním kole. Kandidáta přivítal přátelskou debatou o Fišerově rodné Sušici: z životopisu zasláného ministrovi spolu s plánovanou novou koncepcí galerie totiž Klempíř vyčetl, že se historik umění narodil ve stejném městě jako Roman Holý, frontman kapely J.A.R., za nímž do Sušice Klempíř jezdil, než loni dostal z kapely vyhazov. Když ale došlo na samotnou koncepci navrženou Fišerem, objevilo se ve vzduchu podezření, že si na její přečtení Klempíř před schůzkou nenašel čas.

„Když jsem mu řekl, že by se v galerii daly dělat třeba výstavy srovnávající tvorbu českých a zahraničních výtvarníků, například Jana Zrzavého s Giorgiem de Chiricem nebo Jiřího Načeradského s A. R. Penckem, pokud se na to najdou peníze, reagoval na to až s nadšením,“ vzpomíná Fišer na své setkání z konce června na ministerstvu kultury. Debata z očí do očí se ovšem dotkla i toho, jestli se Fišer ve veřejném prostoru neprojevuje nějak „aktivisticky“. Tažení proti kulturnímu aktivismu si totiž Klempíř vytýčil jako jeden z hlavních bodů hned při příchodu na ministerstvo a v době schůzky s Fišerem zrovna veřejným prostorem rezonoval krok čerstvě zvolené veřejné ochránkyně práv Evy Kostolanské, jež se oblečením do černého symbolicky postavila za nezávislost veřejnoprávních médií – právě tu se nyní snaží Klempířovo ministerstvo omezit.

Klempíř na schůzce ještě zpozorněl, když Fišer v debatě o nejlepších galeriích v zemi do čela vypíchl Západočeskou galerii v Plzni. Tu totiž dlouhodobě vede Roman Musil, manžel Heleny Musilové. Ta byla pravou rukou tehdejšího ministra kultury Martina Baxy a Klempíř ji nedávno odvolal z čela Garanční rady Národní galerie Praha a následně radu rozpustil. Ministr o tomto pozadí věděl rozhodně víc než o výstavách, které kdy v Plzni proběhly. „Pokusil jsem se

mu ale vysvětlit, že nejlepší ředitelé jsou podle mě ti, kteří v sobě dokáží spojit kvalitního manažera a špičkového historika umění,“ dodává Marcel Fišer.

Je tedy zřejmé, že víc než o budoucnost státní galerie se Klempíř obává, aby ji neřídil buď někdo spojený s předchozí vládou ODS, nebo zkrátka člověk, který dává tak jako valná část kulturní scény otevřeně najevo, co si myslí o aktuální vládě, která se vysmívá nezávislé kultuře, památkářům, neziskovkám, ekologům a již je obrazně řečeno blíž Izrael než Ukrajina.

**Klempíř se obává,
aby galerii nevedl
člověk spojený
s předchozí vládou
a nekritizoval
tu současnou.**

Čekání na jasnou ideu

Politický příběh Oty Klempíře se vyplatí nadále sledovat. Jeho dosavadní kroky v úřadu naznačují, že ostrážitost je namístě. Dlouhodobě podfinancovaný, na veřejných penězích závislý sektor zatím viděl v přímém přenosu, jak rychle a snadno dokáže ministr otočit o 180 stupňů, když si to tak přeje vláda. Vše navíc podniká bez jasné ideje, kterou můžeme snadno vidět u jeho slovenského protějšku Martiny Šimkovičové.

Když Klempíř letos v lednu tuto ministryni s nejhorší pověstí v dějinách polistopadového Slovenska pracovně přijal v Praze, po schůzce si pochvaloval, že mu její zkušenost pomůže s převedením financování veřejnoprávních médií pod státní rozpočet. Šimkovičová přitom z tamního veřejnoprávního rozhlasu a televize díky této dotační proměně rychle udělala vládní hláskou tvorbu a nyní skrz ně pokračuje v otevřeném tažení proti jakékoli formě svobodomyšlné kultury. Jeho součástí je mimochodem i totální rozklad Slovenské národní galerie.

Chce snad něco podobného u nás udělat s médii veřejné služby a státními kulturními institucemi také Oto Klempíř? Podle všeho to zatím nejspíš vědí jen jeho političtí nadřízení. A my víme, že je jim ochoten splnit jakékoli přání. ●